

CHROŃMY PRZYRODĘ OJCZYSTĄ

Urządowy Biuletyn Informacyjny Delegata Ministra Oświaty do Spraw Ochrony Przyrody

Nr 4

OCHRONA ZWIERZĄT

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 14 maja 1947 r. o ochronie niektórych zwierząt łownych

(Dz. U. R. P. z dnia 30 maja 1947 r., nr 39, poz. 197)

Na podstawie art. 1 i 51 ust. 1 lit. a), b), c) i d) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 grudnia 1927 r. o prawie łowieckim (Dz. U. R. P. nr 110, poz. 934) w brzmieniu ustalonym art. 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 lipca 1932 r. (Dz. U. R. P. nr 67, poz. 622) zarządzam, co następuje:

§ 1. Czas ochronny, ustalony w art. 49 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 grudnia 1927 r. o prawie łowieckim, rozszerza się tak, że obejmuje on:

- 1) dla jeleni-byków: w woj. białostockim, poznańskim, gdańskim, szecińskim, olsztyńskim, pomorskim i wrocławskim, okres od 1 listopada do 15 września;
- 2) dla sarn-kozłów: w woj. olsztyńskim, krakowskim, łódzkim, pomorskim i poznańskim, okres od 1 listopada do 31 maja;
- 3) dla borsuków: okres od 1 grudnia do 15 września;
- 4) dla wiewiórek: okres od 1 marca do 30 listopada;
- 5) dla zajęcy-szaraków: okres od 15 stycznia do 31 października;
- 6) dla gluszców-kogutów: okres od 15 maja do 15 marca;
- 7) dla cietrzewi-kogutów: w woj. krakowskim, białostockim, rzeszowskim, wrocławskim, łódzkim, okres od 15 maja do 31 marca;
- 8) dla jarząbków: okres od 1 lutego do 30 września (z wyjątkiem woj. gdańskiego);
- 9) dla żazantów-kogutów: w woj. łódzkim, szecińskim, poznańskim i wrocławskim, okres od 1 lutego do 31 października;

10) dla kuropatw: w woj. olsztyńskim, kieleckim, krakowskim, gdańskim, łódzkim, pomorskim, poznańskim, szczecińskim, warszawskim i wrocławskim, okres od 1 grudnia do 31 sierpnia;

11) dla słonek: okres od 15 maja do 31 sierpnia;

12) dla batalionów: okres od 1 czerwca do 15 lipca;

13) dla dzikich kaczorów: okres od 1 czerwca do 15 lipca;

14) dla dzikich kaczek: okres od 1 stycznia do 15 lipca;

15) dla innego ptactwa błotnego i wodnego: okres od przylotu do 15 lipca;

16) dla dzikich gęsi: okres od przylotu do 31 sierpnia;

17) dla dzikich gołębi: okres od przylotu do 31 sierpnia.

§ 2. Wprowadza się czas ochronny:

1) dla dzików: okres od 1 marca do 31 maja;

2) dla kun leśnych (tumaków): okres od 1 marca do 31 października;

3) dla niedźwiedzi

4) dla rysi

5) dla żbików

6) dla norek

7) dla orłów

8) dla muflonów

} przez cały rok.

§ 3. Zabrania się całkowicie polowania na:

1) łosie-byki;

2) jelenie-byki: w woj. kieleckim, krakowskim, lubelskim, rzeszowskim, warszawskim i łódzkim;

3) danielce-rogacze;

4) sarny-kozy: w woj. białostockim, kieleckim, lubelskim, rzeszowskim, warszawskim, szczecińskim, wrocławskim i gdańskim;

5) cietrzewie-koguty: w woj. warszawskim, szczecińskim, kieleckim, gdańskim, pomorskim, lubelskim, poznańskim i olsztyńskim;

6) jarzabki: w woj. gdańskim;

7) bażanty-koguty: w woj. białostockim, kieleckim, krakowskim, lubelskim, olsztyńskim, rzeszowskim, warszawskim, pomorskim i gdańskim;

8) kuropatwy: w woj. białostockim, lubelskim, rzeszowskim;

9) dropie i dropie-kamionki (strepety);

10) drozdy;

11) puchacze.

§ 4. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 czerwca 1947 r. i obowiązuje do dnia 31 maja 1948 r.

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych:

Jan Dąb-Kociol

**Zarządzenie Wojewody Olsztyńskiego z dnia 7 czerwca 1947 r. w sprawie
ochrony bobra**

(Olsztyński Dziennik Wojewódzki nr 11 (25) z dnia 20 czerwca 1947 r.,
poz. 94)

Podaję do wiadomości, że na rzece Pasłęce, jej dopływach oraz bagnach, mających połączenie z tą rzeką, żyje około 20 sztuk bobrów. Są to jedyne istniejące obecnie w granicach naszych okazy tego rzadkiego i zanikającego zwierzęcia.

Bobry znajdują się w Polsce pod ochroną prawa. Zabronione jest polowanie na te zwierzęta, niepokojenie miejsc ich pobytu. Za zabicie lub zranienie bobra, za rozmyślne uszkodzenie jego gniazda grozi wysoka kara pieniężna oraz kara do 1 roku więzienia. Taką karą grozi za kupno, sprzedaż, pośrednictwo w handlu skórami bobrów.

W związku z ochroną bobrów **z a b r a n i a m** na podstawie art. 73 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3. XII. 1927 r. o prawie łowieckim (Dz. U. R. P. nr 110, poz. 934) zastawiania na rzece Pasłęce i jej dopływach wszelkiego typu żelaz w wodzie i na jej brzegach do 15 m szerokości. Dotyczy to również wnyków oraz pułapek innego typu.

Zabraniam polowu ryb metalowymi żakami, bębniami i innego typu sieciami z siatki metalowej. Zabraniam polowania na wydry na tej rzece bez specjalnego na to upoważnienia Urzędu Wojewódzkiego.

Na osoby, przekraczające wyżej podane zakazy, należy zrobić doniesienie do powiatowej władzy administracji ogólnej.

Polecam rybakom, połowiącym sieciami ryby na rzece Pasłęce, jej dopływach i związanych z nią jeziorach, aby w razie dostrzeżenia w sieci jakiegokolwiek większego zwierzęcia ssącego umożliwili mu wypłatanie się z sieci.

W razie znalezienia nieżywego bobra należy go zabezpieczyć i natychmiast meldować o tym w najbliższym leśnictwie, posterunku Milicji Obywatelskiej lub w zarządzie gminnym, które po przeprowadzeniu dochodzenia obowiązane są znalezione okaz przesłać jako przesyłkę urzędową ze sprawozdaniem pod adresem: Państwowe Muzeum Zoologiczne, Warszawa, ul. Wilcza 61.

Wojewoda:

Mgr W. Jaśkiewicz

Zarządzenie Wojewody Olsztyńskiego z dnia 24 kwietnia 1947 r. w sprawie posiadania i użytkowania urządzeń przegradzających swobodny przepływ ryb na wodach otwartych a służących do połowu ryb

(Olsztyński Dziennik Wojewódzki nr 10 (24) z dnia 25 maja 1947 r., poz. 79)

Na podstawie art. 98 ustawy o rybolóstwie z dnia 7 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. nr 35 z dnia 25. IV. 1932 r., poz. 357) oraz w związku z § 38 tejże ustawy i §§ 7 i 6 rozporządzenia mego z dnia 30. III. 1946 r. L. dz. 106/Ryb./46 (Mazurski Dziennik Pełnomocnika Rządu R. P. nr 2/5 z dnia 20. IV. 1946 r.) posiadanie i użytkowanie urządzeń przegradzających wolny przepływ ryb na wodach otwartych, bez uzyskania na to zezwoleń Urzędu Wojewódzkiego, zostało wzbronione.

Wobec tego, że posiadacze i użytkownicy takich urządzeń, za nielicznymi wyjątkami, o zezwolenia Urzędu Wojewódzkiego do dnia dzisiejszego nie wystąpili, zarządzam niezwłocznie unieruchomienie wszystkich tego rodzaju urządzeń, co do których właściciele lub użytkownicy nie wykażą się otrzymanym zezwoleniem, i pociągnięcie do odpowiedzialności karnej w myśl odnośnych art. ustawy o rybolóstwie tych wszystkich, którzy dotychczas samowolnie korzystali z omawianych urządzeń.

Wojewoda:
Mgr W. Jaśkiewicz

REZERWATY

Zarządzenie Wojewody Olsztyńskiego z dnia 14 maja 1947 r. o ogłoszeniu jeziora Łukniany i uroczyska «Czapliniec» w gminie Mikołajki powiatu Mrągowo za teren ochronny

(Olsztyński Dziennik Wojewódzki nr 10 (24) z dnia 25 maja 1947 r., poz. 81)

§ 1.

Na podstawie art. 5 § 1 i art. 2, p. 2 i 6 ustawy z dnia 10. III. 1934 r. o ochronie przyrody (Dz. U. R. P. nr 31, poz. 271) ogłaszam za teren ochronny jezioro Łukniany, położone w gminie Mikołajki powiatu Mrągowo, województwa olsztyńskiego, wraz z uroczyskiem «Czapliniec» w leśnictwie Łukniany.

§ 2.

Teren objęty zarządzeniem obejmuje następujący obszar: 1) całe jezioro Łukniany wraz z przylegającym do niego pasem wybrzeża o szerokości 300 metrów i pasem wodnym przy styku z jeziorem «Śniardwy» 300 metrów w głąb tego jeziora, 2) uroczysko «Czapliniec» do styku

z jeziorem Łukniany oraz szosą Mikołajki—Łukniany. Dokładnego wytyczenia granic terenu ochronnego dokona właściwa powiatowa władza administracji ogólnej.

§ 3.

Na wymienionym wyżej terenie ochronnym zabrania się:

- 1) wstępu i przebywania bez zezwoleń władzy, sprawującej nadzór nad terenem; wyjątek stanowi odcinek szosy Mikołajki—Łukniany, znajdujący się w pasie ochronnym; na odcinku tym dozwolony jest ruch kołowy i pieszy bez prawa postoju;
- 2) wszelkiego polowania, łowienia i płoszenia ptactwa i innej zwierzyny, uszkadzania gniazd ptasich;
- 3) rybołówstwa i niepokojenia miejsc ochronnych tarla ryb;
- 4) jeżdżenia łodziami i innymi środkami przewozowymi;
- 5) niszczenia roślin i zbierania plodów leśnych.

§ 4.

Nadzór i opiekę nad terenem ochronnym jeziora Łukniany i uroczyskiem «Czapliniec» sprawuje Dyrekcja Lasów Państwowych Okręgu Olsztyńskiego.

§ 5.

Kto wykracza przeciw zakazom, podanym w § 3, podlega na zasadzie art. 23 powołanej wyżej ustawy karze aresztu do 6 tygodni lub grzywny do 30.000 zł albo obu tym karom łącznie.

Orzecznictwo w sprawach o wykroczenia przewidziane w § 3, należy do właściwości powiatowej władzy administracji ogólnej.

§ 6.

Narzędzia i sprzęty, służące do popełniania przestępstwa określonego w § 3, podlegają przypadkowi na rzecz Funduszu Ochrony Przyrody.

Wojewoda:
Mgr W. Jaskiewicz

Tarliska ochronne dla lososia-troci w Rożnowie i Czchowie

Działając na podstawie artykułów 51, 60 i 61 ustawy o rybołówstwie z dnia 7 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. z dnia 25 kwietnia 1932 r., nr 35, poz. 357), Urząd Wojewódzki Krakowski, Dział Rolnictwa i Reform Rolnych, Wydział Rolnictwa wydał w dniu 19 maja rb. zarządzenie (L.: Rol. III-33/47), w którym ustala następujące obręby ochronne dla lososia-troci:

- 1) w Rożnowie: 200 m powyżej zapory dolinowej w Rożnowie na jeziorze aż do tej zapory oraz od zapory dolinowej w Roż-

nowie na Dunajcu aż do dolnej parceli zagrody rybackiej Krakowskiego Towarzystwa Rybackiego w Rożnowie;

2) w Czehowie: 200 m powyżej zapory dolinowej w Czehowie na jeziorze aż do tej zapory oraz od zapory dolinowej w Czehowie na Dunajcu 500 m w dół.

Zgodnie z art. 60 ustawy o rybolóstwie osoby poszkodowane przez utworzenie tarliska ochronnego będą wynagradzane z Funduszu Ochrony Rybolóstwa. Roszczenia swe winny osoby te zgłaszać powiatowej władzy administracji ogólnej w terminie miesięcznym od dnia doręczenia orzeczenia o uznaniu obszaru wody za tarlisko ochronne.

ZABYTKI PRZYRODY

Ochrona przyrody w ołoczeniu zabytków sztuki

Urząd Wojewódzki Krakowski, Wydział Kultury i Sztuki pismem z dnia 23 czerwca rb. L. K. S. 1-2-15:47, skierowanym do Przeora o. o. Karmelitów w Czernej, zarządził natychmiastowe wstrzymanie lamania kamienia i rozkopywanie stoku wzgórza od strony zachodniej kościoła, który od r. 1934 chroniony jest jako zabytkowa budowla pochodząca z XVII wieku.

Równocześnie Urząd Wojewódzki polecił o. Przeorowi porozumieć się z krakowskim Konserwatorem Zabytków w sprawie dalszego urządzenia wzgórza.

ORGANIZACJA PAŃSTWOWEJ RADY OCHRONY PRZYRODY I JEJ ORGANÓW

Przedstawiciel Ministerstwa Administracji Publicznej do Państwowej Rady Ochrony Przyrody

Ministerstwo Administracji Publicznej wyznaczyło jako stałego delegata do Państwowej Rady Ochrony Przyrody radcę min., Józefa Bartoszewicza (adres: Ministerstwo Administracji Publicznej, Warszawa, ul. Rakowiecka 4a).

Komitet Ochrony Przyrody w Lublinie

Nowi delegaci powiatowi w województwie lubelskim:

na powiat lubartowski mgr Jadwiga Strawińska, asystentka Zakładu Fizjologii Roślin w Uniwersytecie im. Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, ul. Głowackiego 7, m. 3,

na powiat lubelski mgr Zofia Demianowicz, asystentka Zakładu Botaniki Ogólnej w Uniwersytecie im. Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, ul. Graniczna 1a,

na powiat lukowski Wacław Krzemieniewski, pracownik Biura Kontroli Prasy, Siedlce, ul. Sienkiewicza 22, m. 6.

Komitet Ochrony Przyrody w Łodzi

W dniu 20 maja rb. odbyło się w Łodzi pod przewodnictwem członka Państwowej Rady Ochrony Przyrody, dra Stefana Jarosza, posiedzenie organizacyjne Komitetu Ochrony Przyrody w Łodzi.

W skład Prezydium weszli:

dr Stefan Jarosz, przewodniczący, Łódź, ul. Pomorska 6,
 dyr. Edward Mieczysław Potęga, zastępca przewodniczącego, Łódź, park Sienkiewicza 4, Miejskie Muzeum przyrodnicze,
 inż. Wincenty Pertkiewicz, sekretarz, kierownik Biura Dyrekcji Lasów Państwowych, Łódź, ul. Zachodnia 63;
 członkowie:

Edward Marczak, Łódź, ul. Piotrowska, Zarząd Okręgowy Państwowych Nieruchomości Ziemi, ul. Sienkiewicza 14,
 inż. Mieczysław Sledziewski, Łódź, ul. Traugutta 14, Urząd Wojewódzki Łódzki, Dział Rolnictwa i Reform Rolnych,
 prof. dr Tadeusz Wolski, Łódź, ul. Narutowicza 68, Zakład Zoologii Uniwersytetu Łódzkiego.

Ponadto członkami Komitetu są:

inż. Kazimierz Chrabelski, przedstawiciel Regionalnej Dyrekcji Planowania Przestrzennego w Łodzi,
 Zbigniew Ciekliński, Konserwator Zabytków Urzędu Wojewódzkiego Łódzkiego, Łódź, ul. Traugutta 8,
 prof. dr Jan Dylik, Zakład Geografii Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź, ul. Sienkiewicza 149,
 inż. Gabriel Głowacki, dyrektor Dyrekcji Lasów Państwowych Okręgu Łódzkiego, Łódź, ul. Zachodnia 63,
 prof. dr Jakub Mowszowicz, Zakład Systematyki i Geografii Roślin Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź, ul. Narutowicza 68,
 inż. Roman Szymborski, Urząd Wojewódzki Łódzki, Wydział Odbudowy, ul. Ogrodowa 15,
 nacz. Karol Wizner, Wydział Plantacji Zarządu Miejskiego, Łódź, ul. Piotrowska 17.

Tymczasowy adres Komitetu: Łódź, ul. Zachodnia 65, pokój nr 72 (sekretarz: inż. W. Pertkiewicz).

Komitet Ochrony Przyrody w Poznaniu

Zmiany w Prezydium

Zastępca przewodniczącego Komitetu Ochrony Przyrody w Poznaniu został wicedyrektor Targów Poznańskich, p. Franciszek Jaśkowiak, przewodniczący Okręgu Poznańskiego Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, Poznań, ul. Marszałka Focha 14.

Delegaci Powiatowi

Obowiązki delegata w powiecie gnieźnieńskim województwa poznańskiego pełni mgr farm. Dionizy Giżewski, sekretarz Towarzystwa Miłośników Gniezna, Gniezno, park Kościuszki 6.

Delegatem na powiat zielonogórski mianowana została p. Helena Mączewska, Zielona Góra, ul. Szeroka 60.

Komitet Ochrony Przyrody w Toruniu

Po ukonstytuowaniu się Komitetu¹⁾ w skład Prezydium weszli: prof. dr Adam Wodziezko, przewodniczący, Poznań, ul. Bystrzycka 6,

prof. dr Jan Walas, zastępca przewodniczącego, Toruń, ul. Sienkiewicza 30/32,

prof. dr Fryderyk Pautsch, sekretarz, Toruń, Uniwersytet.
Adres Komitetu: Toruń, ul. Sienkiewicza 30/32.

OKÓLNIKI

Okólnik nr 4 Wojewody Białostockiego z dnia 31 marca 1947 r. w sprawie ochrony lasów przed dewastacją²⁾

(wystosowany do starostów powiatowych)

Rozpoczynający się nowy rok wegetacji roślin uzasadnia poważne nasilenie wszczętej już akcji ochrony lasu na terenie województwa białostockiego. Wiosna, w czasie której drzewa zmieniają swą szatę, jest najodpowiedniejszą porą do zainteresowania społeczeństwa tym tak ważnym zagadnieniem, którego właściwe rozwiązanie wymaga intensywnej i ciągłej pracy szeregu pokoleń ludzkich. Ostatnia wojna totalna dała się szczególnie we znaki polskim lasom. Rabunkowa gospodarka łupieżcy pozostawiła około 1 miliona halizin, a jednocześnie zdemoralizowała nasze społeczeństwo, które wobec ogromu zniszczeń stępiało w znacznej swej części i przestało reagować na stosowane dalej niszczenie lasów przez wyzute z poczucia solidarności społecznej jednostki a niekiedy i całe bandy. Naczelnym i kategorycznym wymogiem wspomnianej akcji jest położenie kresu dalszej dewastacji lasów. Do współpracy w tej akcji zapobiegawczej przed dalszą szkodą a jednocześnie i represyjnej przeciwko szkodnikom leśnym powołane są powiatowe władze administracji ogólnej. Proszę zatem Obywateli Starostów o dołożenie starań, by władze te dorosły do tego zadania i położyły kres szkodnictwu leśnemu.

¹⁾ Por. «Chrońmy przyrodę ojczystą», r. III, 1947, nr 3/4, str. 43.

²⁾ Białostocki Dziennik Wojewódzki nr 5 z 30 kwietnia 1947 r.

W tym celu zarządzam, co następuje:

1) Każdy z Obywateli Starostów Powiatowych ustali jeden dzień w miesiącu. W dniu tym pod przewodnictwem Obywatela Starosty odbędą się konferencje, na które należy zapraszać wszystkich nadleśniczych i leśniczych, sprawujących swe czynności urzędowe na terenie powiatu, właściwego komendanta M. O. oraz referenta karno-administracyjnego starostwa. Zadaniem tych konferencji będzie bezpośrednia wymiana spostrzeżeń odnoszących się do szkodnictwa leśnego i omówienie planu działania w celu zwalczania tej plagi.

2) Rozprawy w sprawach karno-administracyjnych o szkodnictwo leśne winny być grupowane w jednym dniu każdego tygodnia, przy czym rozprawy te obowiązani są Obywatele Starostowie osobiście prowadzić. W uzasadnionych tylko wypadkach dopuszczalne jest zastępstwo wicestarostów. Zezwalam, by w odniesieniu do recydywistów wymierzone kary miały charakter odstrasżający.

3) W miesięcznych sprawozdaniach sytuacyjnych winna znaleźć się zawsze rubryka przeznaczona dla odtworzenia obrazu ewentualnie dokonanych zniszczeń w lasach na terenie powiatu i wydanych zarządzeń celem zapobieżenia dalszym szkodom oraz dla wykazania ilości skierowanych do starostwa wniosków o ukaranie za naruszenie przepisów ustawy z dnia 14 kwietnia 1937 r. (Dz. U. R. P. nr 30, poz. 224), liczby osób ukaranych za naruszenie postanowień tej ustawy i liczby wykonanych w okresie sprawozdawczym orzeczeń skazujących.

Za należyte wykonanie niniejszego zarządzenia czynię Obywateli Starostów osobiście odpowiedzialnymi.

p. o. Wojewoda:

Mgr W. Białkowski

Wicewojewoda

Okólnik Wojewody Śląsko-Dąbrowskiego z dnia 20 maja 1947 r.

L. dz. Kult. Zab. 633/2.4/47 w sprawie dewastacji parków

(wystosowany do wszystkich starostw i zarządów miejskich)

Urząd Wojewódzki otrzymuje z terenu alarmujące wiadomości o dewastowaniu parków, które przetrwały najgorszy okres wojny a obecnie niszczone są przez miejscową ludność.

Pod toporem kładą się sędziwe dęby, stare jesiony, klony, wiązy i lipy w chęci zdobycia materiału na opał i cele gospodarcze.

Parki nie są terenami eksploatacyjnymi, ale w najcisłszym znaczeniu zabytkami przyrody podlegającymi opiece prawa na podstawie ustawy o ochronie zabytków z dnia 6 marca 1928 r., a jako rezerwy przyrody posiadają dużą wartość kulturalną, naukową i krajoobra-

zową i winny być konserwowane i utrzymywane w należyłym stanie i otoczone opieką.

Winni niszczenia parków będą pociągani do surowej odpowiedzialności na podstawie postanowień karnych ustawy o ochronie zabytków.

Celem zapobieżenia niszczeniu parków zabytkowych, proszę o wydanie najsurowszych zarządzeń wszystkim podległym sobie organom mającym na celu ochronę parków.

Odpisy zarządzeń oraz raporty o wykroczeniach proszę przysyłać do Urzędu Wojewódzkiego, Wydziału Kultury i Sztuki na ręce Konserwatora Zabytków, celem przesłania do wiadomości Ministerstwu Kultury i Sztuki.

Wojewoda:

w. z. Dr *Nantka-Namirski*

Wicewojewoda
